

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14 и 10/15), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О

ЗА МЕДИЦИНСКОТО ЗГРИЖУВАЊЕ ПРИ АМПУТАЦИЈА НА ДОЛЕН ЕКСТРЕМИТЕТ - ПОСТОПЕРАТИВЕН ТРЕТМАН И РЕХАБИЛИТАЦИЈА

Член 1

Со ова упатство се утврдува медицинското згрижување при ампутација на долен екстремитет - постоперативен третман и рехабилитација.

Член 2

Начинот на медицинското згрижување при ампутација на долен екстремитет - постоперативен третман и рехабилитација е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинското згрижување при ампутација на долен екстремитет - постоперативен третман и рехабилитација по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на згрижувањето, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на ова упатство престанува да важи Упатството за практикување на мепрактикување на медицина заснована на докази при ампутација на долен екстремитет: постоперативен третман и рехабилитација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/14). Диципина заснована на докази при фибромијалгија („Службен весник).

Член 5

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-2405/1
27 февруари 2015 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

АМПУТАЦИЈА НА ДОЛЕН ЕКСТРЕМИТЕТ: ПОСТОПЕРАТИВЕН ТРЕТМАН И РЕХАБИЛИТАЦИЈА

МЗД Упатство
24.6.2013.

- Основни податоци
- Третман непосредно по оперативниот зафат
- Вежби
- Поставување протеза
- Следење и профилакса на болката

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

- Управување со болката, превенција на венска тромбоза и редукција на отокот на чкунката се главни цели во акутната фаза.
- Физикална терапија треба да се воведо толку порано колку може да се толерира со цел повторно да се врати оптималниот функционален капацитет и подвижност.
- Мора да бидат направени планови во врска со соодветна рехабилитација, опрема и адаптација на домот на пациентот.

ТРЕТМАН НЕПОСРЕДНО ПО ОПЕРАТИВНИОТ ЗАФАТ

- Соодветно управување со болката
- Профилакса на венска тромбоза (медикаментозна терапија и физикална терапија)
- Вежби на длабоко дишење за постарите пациенти (на пр. користејќи помагало “дувај во шише”)
- Пациентот мора да избегнува:
 - Потпирање на колкот или коленото во флектирана положба
 - Седење во истата положба подолго време или било кои други положби кои допринесуваат настанување едем на екстремитетот
- Исто така, кога е во постела пациентот треба да лежи во странична или во положба на стомак онолку долго колку е можно (ја поттикнува екстензијата).
- Со цел да се намали отокот колку е можно порано треба да се започне со употреба на компресивни завој или еластичен чорап.
- Бандажирањето за обликување на чкунката треба да започне толку порано колку чкунката толерира лесен притисок; како намотувањето на завојот напредува кон проксимално треба да се аплицира помал притисок.
- Прилагодување кон лежиштето со силиконска облога може да започне веќе 5-10 дена после операцијата откако претходно сме се обезбедиле дека нема компликации кои ја зафаќаат чкунката. Употребата на лежиште со силиконска облога се зголемува постепено.
- Чкунката мора да биде заштитена од траума; крварење ќе го забави заздравувањето на раната.
- Лице за поддршка кое го има истиот проблем може на многу начини да му помогне на ампутирецот.

ВЕЖБИ

- Тие треба да започнат колку е можно порано и да се спроведуваат неколку пати на ден.
- Вежби за остаточниот екстремитет, особено за екстензијата на зглобот

- При лежење во положба на страна или на стомак чкунката бавно се истега и се екстендира кон назад
- Стоејќи, чкунката се истега кон назад колку е можно подалеку
- Вежби за екстензија на коленото се изведуваат при стоење, седење и лежење
- Другите екстремитети и трупот мора исто така да се вежбаат
- Постојат и вежби со кои се вежба станувањето како и вежби кои се работат во стоечка положба.

ПОСТАВУВАЊЕ ПРОТЕЗА

- Периодот на аклиматизација на силиконската облога се продолжува додека едемот не се повлече по што пациентот се оспособува за лежиште за да ја земе протезата.
- Поставувањето на протезата и неговото временско усогласување се проценуваат индивидуално. Можно е да се обезбеди лежиште изработено по нарачка веќе од 3 недели по операцијата.
- Протеза се зема за употреба под упатство, и употреба постепено се зголемува.
- Ако поставувањето на протезата е одложено, стоењето и тренингот за од може да се спроведат со помош на помагало за рано одење.

СЛЕДЕЊЕ И ПРОФИЛАКСА НА БОЛКАТА

- Справување со тежината е важно.
- Мора да се мониторира способноста на чкунката да поднесува тежина и соодветноста на протезата.
- Компресивни преврски, потпорни чорапи и силиконски ракави може да се употребат против создавање едем.
- Соодветна аналгезија
- Пациентот мора да исполнува услови за различни рехабилитациони програми финансирани од државата.

Authors:

Timo Pohjola and Mika Määttä

Article ID: ebm00434 (020.084)

© 2014 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 24.6.2013. www.ebm-guidelines.com**
2. **Упатството е ажурирано до 2014 г.**
3. **Упатството треба да се ажурира еднаш на 3 години.**
4. **Предвидено е следно ажурирање до јуни 2016 година.**

Упатството го ажурирал: Слободан Ристовски

Координатор: Проф. Д-р К. Зафировска